

Hírek, ismertetések

Összeállította: PALOTÁS Klára

TÁJÉKOZTATÓ

A MFT megválasztott tisztségviselői a 2006–2009. évi ciklusra

Elnökség:

Elnök: HAAS János

Társelnökök: CSÁSZÁR Géza

VÖRÖS Attila

Főtitkár: UNGER Zoltán

Titkár: FALUS György

Ellenőrző Bizottság:

Elnök: FÖLDESSY János

Tagok: LUKÁCS Andrea

KECSKEMÉTI Tibor

Fegyelmi és Etikai Bizottság:

Elnök: BREZSNYÁNSZKY Károly

Tagok: GALÁCZ András

Zelenka Tibor

Választmány:

Elnök: a Társulat mindenkori elnöke

Tagok: BAKSA Csaba

BREZSNYÁNSZKY Károly

BUDAI Tamás

CSONTOS László

DEMÉNY Attila

ÉRDI-KRAUSZ Gábor

FOGARASI Attila

FÖLDVÁRI Mária

GALÁCZ András

HABLY Lilla

HÁMOR Tamás

HAVASNÉ SZILÁGYI Eszter

JOCHÁNÉ EDELÉNYI Emőke

KÁZMÉR Miklós

KNAUER József

MAGYAR Imre

MINDSZENTY Andrea

PÁLFY József

PAPP Gábor

SERESNÉ HARTAI Éva

SZTANÓ Orsolya

UNGER Zoltán

VICZIÁN István

WEISZBURG Tamás

Póttagok: KLEB Béla

POGÁCSÁS György

SCHAREK Péter

CSERNY Tibor

TÖRÖK Ákos

A póttagok száma szavazategyenlőség miatt 5 fő.

A Választmánynak tagjai a tiszteleti tagok, kivéve KECSKEMÉTI Tibor, aki az Ellenőrző Bizottsági tagsága miatt nem lehet tagja a Választmánynak.

Tiszteleti tagok:

ÁLFÖLDI László

ÁRKAI Péter

BÁLDI Tamás

BÁRDOSSY György

BÉRCZI István

DANK Viktor

DOBOS Irma

DUDICH Endre

GÉCZY Barnabás

HALMAI János

HÁMOR Géza

JÁMBOR Áron

JUHÁSZ András

JUHÁSZ Árpád

JUHÁSZ József

KECSKEMÉTI Tibor

KERTÉSZ Pál

KOVÁCS Endre

NAGY Lászlóné

NEMECZ Ernő

NÉMEDI VARGA Zoltán

SOMFAI Attila

TARDY János

VÉGH Sándorné

VITÁLIS György

VÖRÖS Attila

ZELENKA Tibor

SZEMÉLYI HÍREK

Társulati emlékérmek 2006

Szabó József-emlékérem: CSÁSZÁR Géza:
„Magyarország és környezetének regionális földtana, I. Paleozoikum -paleogén” c. munkája

Hantken Miksa-émlékérem: SÜMEGI Pál:

„Loess and Upper Paleolithic environment in Hungary. An introduction to the environmental history of Hungary” c. munkájáért

Koch Antal-émlékérem: BALLÁNÉ DUDKÓ Antoinyina, GYALOG László, HORVÁTH István:

A Velencei-hegység földtani térképe, a Balatonfő-velencei-hegység mélyföldtani térképe, „A Velencei-hegység és a Balatonfő földtana” c. monográfia szerkesztéséért

Vendl Mária-émlékérem: DOBOSI Gábor, EMBEY-ISTZIN Antal:

„Lower crustal granulite xenoliths from the Pannonian Basin, Hungary, Part 2: Sr-Nd-Pb-Hf and O isotope evidence for formation of continental lower crust by tectonic emplacement of oceanic crust” c., társszerzőkkel írt munkájáért

Pro Geologia Applicata Emlékérem: VÉGH Sándorné, TATÁR Andrásné, JÓZSA Gábor, KONCZ István, RÉVÉSZ István, SZABÓ Zoltán

Tiszteleti Tagok: NAGY Lászlóné KOVÁCS Eszter, HALMAI János, JUHÁSZ József

Semsey Andor Ifjúsági Emlékérem: ŐSI Attila: „Hungarosaurus tormai, a new ankylosaur (Dinosauria) from the Upper Cretaceous of Hungary”. c. munkájáért

Kriván Pál Alapítványi Emlékérem: PALOTAI MÁRTON:

„Felső-jura áthalmazott képződmények a Dunántúli-középhegységben – esettanulmányok” c. diplomamunkájáért

Az érmeket és okleveleket BREZSNYÁNSZKY Károly a társulat elnöke, a Vendl Mária-émlékéremet DUDICH Endre társelnök adta át.

***

BREZSNYÁNSZKY Károly a MFT 2006. február 8-i Elnökségi ülése határozata értelmében

BÁRDOSSY György tiszteleti tagnak, az MTA rendes tagjának kiemelkedő hazai és nemzetközi szakmai munkásságáért, valamint a Társulatért végzett áldozatos tevékenységéért Társulati Emlékgyűrűt adományozott.

***

Az 50 éves társulati tagságot elismerő díszoklevelet kapott: ERDÉLYI Tibor, ÉRDI-KRAUSZ Gábor, KASZAP András, MORVAI Gusztáv, NÉMEDI VARGA Zoltán, OSWALD György, SCHEUER Gyula, SOMOS László, VIZY Béla

Végzettek, PhD

Miskolci Egyetem Földtan-Teleptani Tanszék 2006-ban végzett hallgatója BÁRI Enikő, diploma-munkája „A telkibányai Kánya-hegy és környéke

kőzetelváltozási típusainak vizsgálata, különös tekintettel a kálimetaszomatózisra”

***

Miskolci Egyetem Földtan-Teleptani Tanszékén 2006-ban PhD fokozatot szerzett NÉMETH Norbert „A Délkeleti-Bükk keleti részének szerkezet-földtani viszonyai” c. dolgozatával. A nyilvános vita június 9-én, az oklevél átadása június 29-én volt.

Elhunyt tagtársaink

dr. SZÉKYNÉ dr. FUX Vilma

VENKOVITS István

VINCZE László

Emlékünkben és munkáikban tovább élnek.

RENDEZVÉNYEK

Könyv- és térképbemutató a Föld Napja alkalmából 2006. április 21.

FODOR LÁSZLÓ, BREZSNYÁNSZKY KÁROLY (szerk.) 2005: Proceedings of the workshop on "Application of GPS in plate tectonics, in research on fossil energy resources and in earthquake hazard assessment". — Occasional Papers of the Geological Institute of Hungary, volume 204. 86 p.

CSÁSZÁR Géza: Magyarország és környezetének regionális földtana. I. Paleozoikum-paleogén. — ELTE Eötvös Kiadó, 328 p.

NAGY Eszter 2005: Palynological evidence for Neogene climatic change in Hungary. — Occasional Papers of the Geological Institute of Hungary, volume 205. 120 p.

GYALOG László (szerk.): Magyarország 1:100 000-es digitális térképsorozata. — MÁFI kiadvány CD-ROM

GYALOG László (szerk.) 2005: Magyarázó Magyarország fedett földtani térképéhez (az egységek rövid leírása). — A Magyar Állami Földtani Intézet térképmagyarázó, 188 p.

PELIKÁN Pál, BUDAI Tamás (szerk.): A Bükk hegység földtana. Magyarázó a Bükk hegység földtani térképéhez (1:50 000). — Magyarország tájegységi térképsorozata, MÁFI kiadvány, 284 p.

FÉSŰ József György, HÁLA József (szerk.): Börzsönyvidék 3. Földtani kutatások eredményei a Börzsönyben. — A Börzsöny Múzeum Baráti Körének kiadványa, 184 p.

A kiadványokat a felsorolás sorrendjében bemutatták: CSILLAG Gábor, CSÁSZÁR Géza, NAGY Eszter, GYALOG László, PELIKÁN Pál, KECSKEMÉTI Tibor.

A könyvek és térképek megvásárolhatók a kiadóknál.

KÖNYVISMERTETÉS

Fésű József György, HÁLA József (szerk.): Földtani kutatások eredményei a Börzsönyben

(Börzsönyvidék 3., Szob, 2005. 184 p.)

A kötet KECSKEMÉTI Tibor előszavát követően az alábbi tanulmányokat tartalmazza: KÖRPÁS László: A Börzsöny és a Visegrádi-hegység földtani felépítésének vázlata; KARÁTSZON Dávid: A Börzsöny vulkáni fejlődéstörténete; HÁMOR Géza: A Börzsöny–Visegrádi-hegység fejlődéstörténete az ősföldrajzi rekonstrukciók tükrében; NAGY Béla: A Börzsöny-hegységi ércesedések ásványparagenézisének leírása (Ércásványok); DULAI Alfréd: A Börzsöny hegység üledékes kőzetei és ősmaradványai; PAPP Gábor: Kitaibel és Klaproth vitája a tel-lúr felfedezéséről a korabeli dokumentumok tükrében (a Függelékben a témához kapcsolódó eredeti levelezés betűhív átiratával); BREZSNYÁNSZKY Károly: A kiállítás megnyitója.

Ára: 2.500,- Ft, megvásárolható: Börzsöny Múzeum Baráti Köre, H-2628 Szob, Pf. 22. e-mail: fgy@invitel.hu

SÜMEGI Pál: Loess and Upper Paleolithic environment in Hungary (An Introduction to the Environmental History of Hungary)

(Aurea Kiadó, ISBN 963 218 212 X)

A 312 oldalas, keménykötésű, számtalan szövegközi ábrával, táblázattal és 8 színes fénykép-táblával ellátott könyv 2005-ben jelent meg a nagykovácsi Aurea Kiadó gondozásában. A logikusan szerkesztett, áttekinthető, gazdagon illusztrált könyvet 33 oldalas, rendkívül alapos irodalomjegyzék egészíti ki.

A szerző a hazai löszkutatás bő két évtizede meghatározó alakja, aki az utóbbi években a klaszszikus negyedidőszaki kutatás mellett a környezettörténeti és régészeti geológiai kutatások területén is jelentős eredményeket mutatott fel. Jelen munka az elmúlt két évtized eredményeinek (mely számos publikáció, könyvrészlet és könyv mellett doktori, kandidátusi és habilitációs dolgozat formájában is megtestesült) és az új megállapítások összegzése.

Az előszó és a bevezetés után a szerző az alkalmazott módszereket tekinti át. A szegedi negyedidőszaki iskola hagyományaihoz hasonlóan ebben az esetben is komplexitásra törekszik, így együtt kerül sor a különböző képződmények szedimentológiai, geokémiai és paleontológiai, paleoökológiai értékelésére. Utóbbi módszerek között külön említést érdemel a szerző által kidolgozott malakohőmérő-módszer, mely alapvető jelentőségű a negyedidőszaki paleoökológiai-környezettörténeti kutatásokban. A puhatestű fauna mellett sor kerül a pollen, faszén és egyéb növényi maradványok értékelésére is. Mindez Magyarországon egyedülállóan kiterjedt negyedidőszaki izotópegokémiai adatbázissal egészül ki, mely a radiokarbon adatok mellett jelentős számú $\delta^{18}\text{O}$ és $\delta^{13}\text{C}$ mérési eredményt is tartalmaz.

Az eredmények ismertetése az északkelet-magyarországi löszös területek ismertetésével kezdődik. Ezek részben a tokaji Nagy-hegy feltárásai (Borogkeresztúr, Kereszt-hegy, Csorgókút, Patkó-bánya, Tarcál stb.), részben pedig a Hajdúság (Debrecen, Hajdúböszörmény, Látókép, Hajdúnánás, Nagyhegyes, Derecske) löszös rétegsorai. Az eredmények ismertetése a módszerekben ismertetett módon történik, ez minden esetben magában foglalja a rétegsor leírását, litológiai, üledéktani ismertetését, geokémiai, paleontológiai jellemzőit és az esetek túlnyomó többségében koradatokon alapuló kronológiai értékelését is. A tokaji és hajdúsági területet tárgyaló fejezetek végén egyenként paleoökológia összegzés található, melyet az északkelet-magyarországi löszös régió környezettörténeti rekonstrukciója követ.

A következő fejezet a jellemző magyarországi löszös területek szelvényeinek (Szeged, Óthalom, Lakitelek) összehasonlító ismertetése, melyet egyéb üledékes környezetek (kardoskúti Fehér-tó, Fecskerét, Jászfelsőszentgyörgy) vizsgálomata is kiegészít. Utóbbiak a palinológiai és radiokarbon adatok alapján alapvető információkat adtak a negyedidőszaki környezettörténeti változásokról, a vegetáció fejlődéséről valamint ezek kapcsolatairól a felső-paleolit közösségekkel.

A kötet végén a szerző összegzi a hazai löszös területek (Délkelet-Dunántúl, Duna-Tisza köze, Északkelet-Magyarország) fejlődéstörténetét, majd környezettörténeti összefüggésekben modellezi a felső paleolit közösségek fejlődését.

A könyv a maga nemében úttörő munka, hatalmas adattömeg feldolgozásával keletkezett és

a hazai környezettörténeti kutatásokat számos új megállapítással gazdagítja, mindezt régészeti geológiai összefüggésrendszerbe ágyazva.

A könyvet a Magyarhoni Földtani Társulat Hantken Miksa-émlékéremmel díjazta.

HUM László